

Electro Radio Mercur

Technisch commercieel vakblad

VEERTIENDAAGS VAKTECHNISCH TIJDSCHRIFT VOOR:

- Electrotechnische Installateurs
- Handelaren in Electriche verbruikstoestellen en verlichtingsartikelen
- Handelaren in radiotoestellen en -onderdelen

17 MEI 1952

7e JAARGANG Nr.

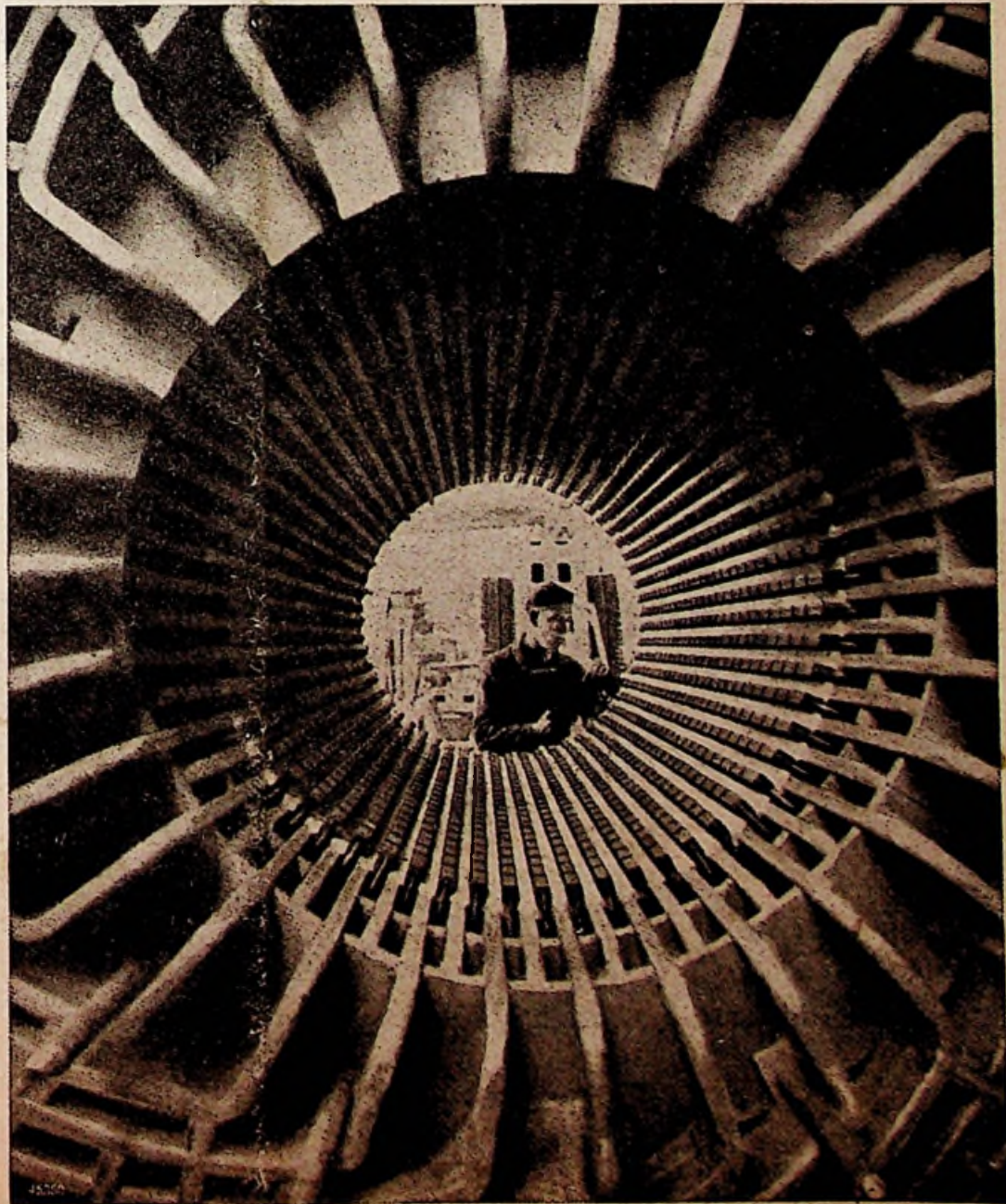
171

Stoomturbine voor centrales

Voor het opwekken van grote vermogens in de elektrische centrales is de zuigerstoommachine geleidelijk vervangen door de zgn. stoomturbine, omdat deze laatste een hoger rendement bezit, eenvoudiger van constructie is, rustiger werkt, gemakkelijker is te bedienen en minder plaatsruimte inneemt dan de stoommachine.

Omdat deze turbines met een zeer hoge snelheid werken (1 000 tot 3 000 omwentelingen per minuut), is een directe koppeling met generator aangewezen.

De hierbij gereproduceerde foto toont een stoomturbine tijdens de constructie in de werkplaatsen van Maschinenfabrik Oerlikon te Zürich.

(Foto Oerlikon, Zürich)

IN DIT NUMMER:

radio-onderdelen van duizend fabrikanten, maar om te kunnen bekijken moest onze medewerker in de afgelopen maanden naar Parijs, Londen en Hannover reizen. Zijn indruk is dat de radio-industrie het in Europa niet gemakkelijk heeft, de prijsdruk zwaar is, maar toch met de kwaliteit van de onderdelen niet geïmponeerd wordt. ● Aparte aandacht vragen wij voor onze onderlinge inlichtingendienst in het onderste hoekje van blz. 209 ● Vervolgens is de heer Van Hedel aan de orde: Fiscale gevolgen voor vader en zoon bij overname van het bedrijf aan eigen kinderen. Er bestaat hiervoor veel belangstelling, gezien de vele vragen die hiervoor bij onze redactie binnen kwamen ● Het derde artikel in de reeks: De samenwerking der elektrische centrales. Ons koppelnet in de toekomst wordt besproken op blz. 213 ● En dan iets dat de geleerden wel zeer intensief bezig houdt: de voorgedachte vermindering van de omzetbelasting. Er is helaas een kink in de kabel gekomen door stagnatie in de elementaire behandeling. De drie centrale middenstandsbonden hebben nu een telegram aan Dr. Drees gestuurd ● Een koelkast zonder bewegende delen wordt besproken op blz. 217 ● Over gedwongen centralisatie van kleine bedrijven en een desbetreffend goed initiatief van de heer Frans H. Baanders, voor de gemeente Amsterdam uitgevoerd, kunt u lezen op blz. 221.

Volmaakte
3-in-1
combinatie bereikt!

BELANGRIJK NIEUWS:

De RUTON SET stelt zich voor!

Vele proefnemingen gingen vooraf.... Nu echter kan de onvergelykelijke 3-in-1 RUTON SET worden gepresenteerd. Een ongekende samenvoeging, want een eenvoudige handbeweging verandert de RUTON SET in:

- 1e lichtgewicht **handstofzuiger** voor trappen, gordijnen, stoelen, auto's, enz.;
- 2e complete **vloerboender**, tevens ideale vloerwrijver;
- 3e perfecte **steelstofzuiger** met grote capaciteit en zodanige gewichtsverdeling, dat de machine prettig in de hand ligt. Bewegbare zuigmond zonder luchtverlies of verstoppingen. Tevens fraai en sierlijk uitgevoerde hulpstukken.

Groot afzetgebied!

De RUTON SET voldoet eindelijk aan een lang gevoelde behoefte. Een weinig plaatsinnemende machine.

Voor de prijs van één vloerboender krijgt men nu de complete 3-in-1 RUTON SET.

Ingesteld op de praktijk en met de voortreffelijke eigenschappen van de beste RUTON stofzuigers en vloerboenders!

Rudolf Blick

ELECTRISCHE APPARATEN- en METAALWARENFABRIEK N.V.
 Waldorpstraat 38-44 — Den Haag — Tel. 182220

Daarom wordt de
RUTON SET
 in UW verkoop een top-succes!

ELECTRO RADIO MERCUUR

TECHNISCH COMMERCIEEL VAKBLAD

REDACTIE EN ADMINISTRATIE:
Kalverstraat 35, Amsterdam C.
Telefoon O 2900/35253 en 40453

ABONNEMENTSPRIJS: f 6,— per jaar;
voor leden van de aangesloten vakorganisaties e.d.
f 4,— per jaar. Losse nummers f 0,25.

UITGAVE VAN DE N.V. UITGEVERS MIJ. DILIGENTIA, AMSTERDAM

Postgirorekening 136400 — Bankrekening Twentsche Bank

Radio-onderdelen van duizend fabrikanten

TENTOONSTELLINGEN

TE PARIJS, LONDEN EN HANNOVER

door G. Slot

Terwijl in het najaar de radiofabrieken hun nieuwste creaties op toestelgebied aan het grote publiek tentoonstellen, vinden de radio-onderdelen-shows in het voorjaar plaats. Hierdoor krijgen de apparatenfabrikanten de gelegenheid, zich te beraden over de onderdelen, welke zij in hun nieuwe ontvangers toe willen passen.

Drie van deze tentoonstellingen hebben in de afgelopen maanden plaats gehad; in Februari te Parijs, begin April te Londen, begin Mei te Hannover.

In het laatste geval exposeerde de onderdelen-industrie, te zamen met ongeveer 3 000 andere fabrikanten van technische producten, op de Technische Messe. De Salon de la Pièce Détachée vond plaats in een van de hallen van de Parijse Jaarbeurs, terwijl de Radio Components Exhibition in de stijlvolle grote zaal van Grosvenor House ondergebracht was.

Het is, daar het totaal aantal exposanten rond de duizend bedroeg, onmogelijk een gedetailleerd overzicht te geven, doch onze totaalindruk is wel deze, dat, ondanks het feit dat de radio-industrie - althans in Europa - het nu niet erg gemakkelijk heeft en de prijsdruk zwaar is, met de kwaliteiten van de onderdelen in het algemeen niet geknoeid wordt.

Het streven naar prijsverlaging tracht men niet tegemoet te komen door slordig werk en minderwaardige grondstoffen, doch veeleer door materiaal- en arbeidsbesparende constructies. Op zichzelf brengt dit verschijnsel nog niet de veelal gewenste kwaliteitsverbeteringen met zich mee, doch het bleek in vele gevallen, dat kleinere fabrikanten zich aan de grotere trachtten op te trekken en hierin min of meer slaagden, zij het ook dikwijls gehandicapt door onvol-

doende research-faciliteiten of kapitaalbeperkingen. Opzienbarende nieuwigheden waren er weinig - deze zijn ook nauwelijks meer te verwachten - doch wel vele, vooral voor de insiders, interessante snufjes.

Electrolytische condensatoren.

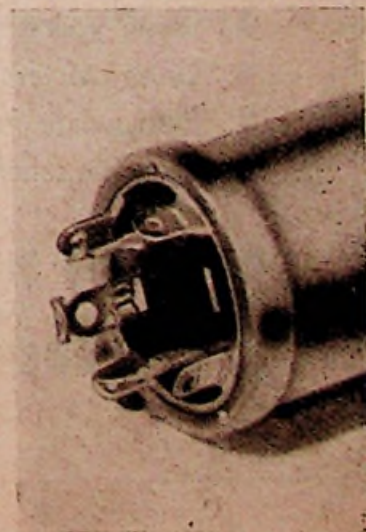
Op het gebied van electrolytische condensatoren trof ons het feit, dat de condensatoren in kartonnen koker nagenoeg verdwenen zijn. Ook de laagspanningscondensatoren zijn alle in aluminium bus. Door het ombrengen van plastic kous krijgt men een geïsoleerde uitvoering. Hoewel de beproefde schroefbevestiging nog steeds de belangrijkste uitvoering is, ziet men naast deze veelal ook de uitvoeringen met worg- (tordeer-) lippen, waarbij drie lippen aan de onderkant van de condensator door drie gleuven in het chassis gestoken en dan getordeerd worden: De afstand tussen deze lippen heeft men in Duitsland gestandaardiseerd, in afwijking van elders, en wel zodanig, dat de lippen ook door een gat van 19 mm diameter gestoken kunnen worden. De bedoeling hiervan is, dat deze condensatoren dan door ombuigen van de lippen in een gat, bestemd voor schroefbevestiging, vastgeklemd kunnen worden. Enige twijfel over de doelmatigheid van deze methode lijkt ons gerechtvaardigd; een der Duitse fabrikanten wijst dit dan ook nadrukkelijk af en plaatst de lippen op de in andere landen gebruikelijke wijze.

In Engeland, en tot op zekere hoogte in Frankrijk, komen de eisen van de militaire klanten o.a. tot uiting in het verschijnen van electrolytische condensatoren voor hogere maximale en lagere minimale temperaturen; deze typen zijn groter en ook duurder dan de normale typen, voor radiogebruik bestemd. Een detail, speciaal voor de apparatenfabrikant van belang,

is, dat steeds meer fabrikanten de condensatoren (ook de laagspanningstypen) met soldeerlippen in plaats van draden uitvoeren, waardoor een iets vluggere montage in het apparaat verkregen wordt."

Luidsprekers

De grote nieuwigheid was bij de luidsprekers te vinden en dit was de membraamloze luidspreker, de „Ionophone" van de Franse uitvinder Klein. In de pers is hier reeds veel over geschreven. Na hiervan een demonstratie bijgewoond te hebben, kregen wij de indruk, niet alleen te staan in onze twijfel aan het succes van deze uitvinding. Aangenomen, dat de gebruikte pick-up en versterker goed waren (de demonstratiegramfoonplaat Peter and the Wolf kennen wij als uitstekend), liet de hoorbare vervorming zich waarschijnlijk uit het Dopplereffect verklaren. Hiervan nog afgezien, zijn de hoge benodigde hulpspanning (van meer dan 10 000 volt) en de grote in een bak gecamoufleerde en eveneens principieel noodzakelijke hoorn, ongetwijfeld grote bezwaren, die de Ionophone voor toepassing in radio-apparaten ongeschikt maken.

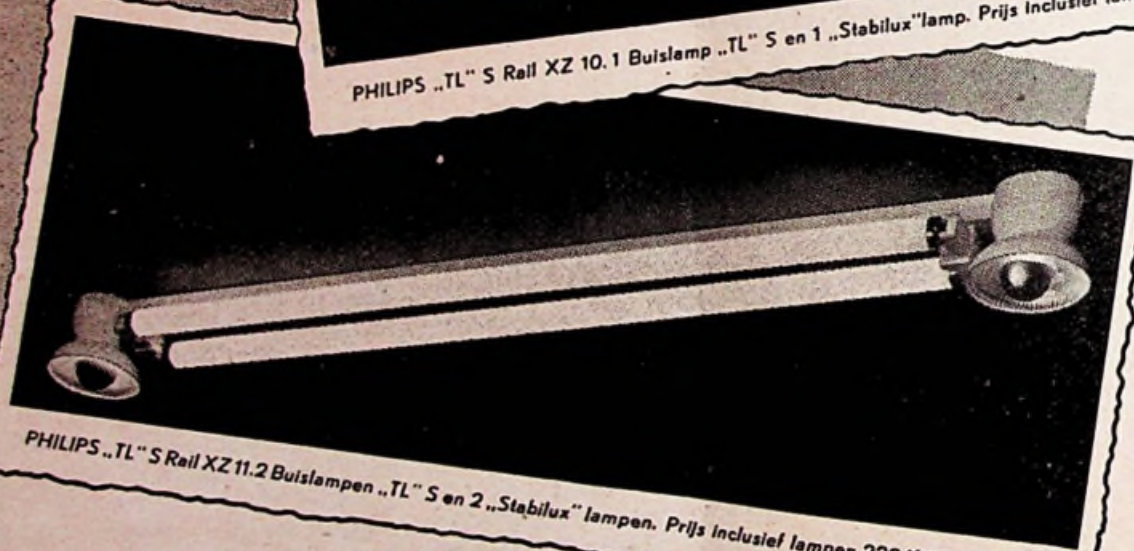

Electrolytische condensator met worglippen.

Lever Uw klanten het beste en het allernieuwste!

PHILIPS „TL“ S Rail XZ 10.1 Buislamp „TL“ S en 1 „Stabilux“ lamp. Prijs Inclusief lampen 220/230 volt f 26.-.

PHILIPS „TL“ S Rail XZ 11.2 Buislampen „TL“ S en 2 „Stabilux“ lampen. Prijs Inclusief lampen 220/230 volt f 41.-.

- 1 Hoog rendement
- 2 Perfecte kleurwaardering
- 3 Geen voorschakelapparaten
- 4 Geen starters
- 5 Eenvoudige montage
- 6 Lage aanschaffingsprijs

TOEPASSINGEN:

Winkels	Scholen
Etalages	Ateliers
Showrooms	Werkplaatsen
Kantoren	Laboratoria

PHILIPS „TL“ S buislampen

In Frankrijk was tot nu toe de bekrachtigde luidspreker zeer populair; de hoge koperprijzen enerzijds en de uitstekende kwaliteiten van het Ticonal-magneetstaal anderzijds hebben hierin echter verandering gebracht, en de bekrachtigde luidspreker is bezig van het toneel te verdwijnen. Het beschikbaar zijn van electrolytische condensatoren van grote capaciteit en kleine afmetingen heeft hier natuurlijk ook invloed op gehad.

Verder zij nog vermeld, dat -terwijl voorheen van de elliptische luidsprekers (ten onrechte) gezegd werd, dat deze betere lage tonenweergave mogelijk maakten- dit argument thans minder naar voren gebracht wordt. Daarentegen wordt nu wel gewezen op de betere verdeling van de hoge tonen, hetgeen althans in theorie waar is, maar bij de meest gebruikte afmetingen echter nog niet erg belangrijk.

Afstemcondensatoren

Op het gebied van afstemcondensatoren was het interessant waar te nemen, hoe de verschillende fabrikanten stuuvertje wisselen met oplossingen voor het voorkomen van microfonie. Speciale constructies, enige jaren geleden door een fabrikant geadverteerd als absoluut afdoende, doch sindsdien door hem verlaten, treft men nu elders aan. Hoewel aan dit probleem overal hard gewerkt wordt, blijkt de enige bevredigende oplossing nog steeds te liggen in een zeer soepele bevestiging en natuurlijk in een degelijke constructie. Bij verscheidene firma's ontdekt men kleine uitvoeringen naast condensatoren van grotere afmetingen, en uit sommige catalogi zou men kunnen afleiden, dat men -wat betreft microfonie- meer vertrouwen in de kleinere modellen heeft.

Wel zeer ongelukkig was één fabrikant in Duitsland, die nadrukkelijk microfonie-ongevoeligheid adverteerde, terwijl 10 meter verder, in de stand van een apparatenfabriek, een met zo'n condensator uitgeruste ontvanger zelfs op middelfrequentie niet stabiel bleek te zijn.

Keramische materialen

In elk land ontmoette men één of twee keramische *buistrimmers*, bestaande uit een buisje van keramisch materiaal aan de buitenkant verzilverd of omgeven door een metalen mantel, terwijl een schroef in het buisje gedraaid kan worden om de capaciteit in te stellen. Hoewel oorspronkelijk speciaal voor televisiefrequentie gedacht, zullen deze trimmers door hun kleine afmetingen ook wel in het radiotoestel toegepast worden, te meer daar de eigenschappen gunstig bij die van de mica-compressie-trimmers afsteken.

Spoulen worden veelal door de apparatenfabrieken zelf gemaakt en, met uitzondering van de tentoonstelling in Parijs, was op dit gebied dan ook weinig te zien. De vele kleine fabriekjes in Frankrijk zijn echter kennelijk goede klanten voor de talrijke Blocs d'accord-spoelstellen met schakelaars- welke te Parijs getoond werden. Bij alle verscheidenheid is hier ook veel overeenstemming: een enigszins mecano-achtige constructie, waarop spoelen met ijzerkernen, benevens trimmer, soms mica-, in andere gevallen luchttrimmer. Enige fabrieken hadden de draaischakelaar verlaten en met schuifschakelaars een bijzonder platte constructie bereikt.

Bij keramische condensatoren viel het ons op, dat de schijfuitvoering, welke aan de overkant

van de oceaan nog steeds de voorkeermest is, in Europa lang niet zo populair is als de buisvormige typen, die o.i. inderdaad de voorkeur verdienen, hoewel moeilijker te maken zijn. De ervaring der Europese pottenbakkers en stenenbakspijpennmakers geeft ons werelddeels kennelijk een voorsprong.

Papiercondensatoren werden vergezeld door condensatoren met polystyrol-dielectricum en de gemetalliseerde papiercondensatoren. De toepassing van de laatst genoemde schijnt nog wat onzeker te zijn; of kwaliteits- of prijsoverwegingen hierbij de voornaamste rol spelen, konden wij helaas niet te weten komen. Ook bij de papiercondensatoren viel het op, dat meer zorg aan de omhulling, en daarmee aan de bescherming tegen vocht, besteed wordt, en vele condensatoren waren in kunsthar of compound geperst.

Gramfoontechniek

Gramfoonmateriaal was maar schaars vertegenwoordigd in Parijs. Magnetofoons, afwezig te Londen, waren er ook te Hannover niet veel te zien, al viel ons daar een door batterijen gedreven zakmagnetofoon op.

De microgroefplaat bleek zich in Europa stevig gevestigd te hebben, en platenwisselaars voor slechts één snelheid behoren duidelijk tot het verleden. Terwijl sommige fabrikanten kennelijk in de haast een bestaand type omgebouwd hebben voor twee of drie snelheden, stelde men ook beter voorbereide apparaten ten toon.

Het woord high-fidelity wordt veel gehoord; helaas schijnt dit begrip hier en daar nog al verwaterd te zijn. Fabrikanten, die twee jaar geleden een naalddruk van minder dan 20 gram onbruikbaar noemden, blijken hun zienswijze veranderd te hebben, doch de stabielere, niet of bijna niet gebalanceerde, en op zichzelf reeds lichtere, toonarm schijnt nog steeds een Nederlands geheim te zijn.

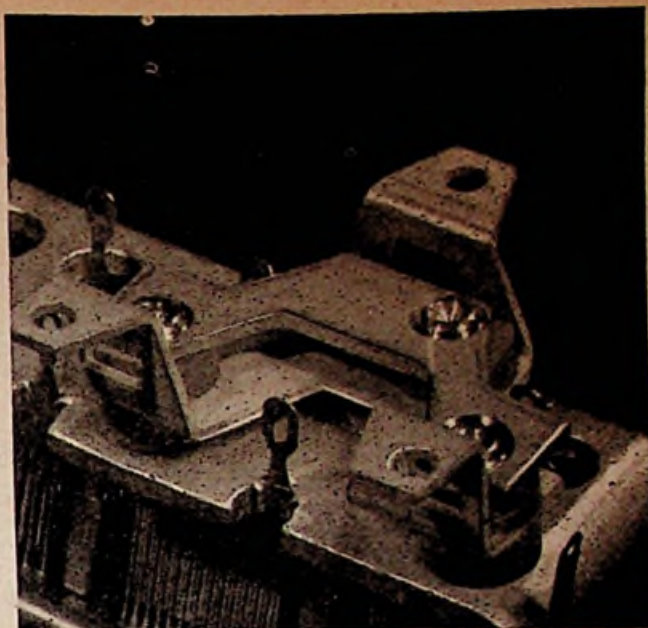
Televisie

Wie belangstellend naar televisie-onderdelen uitkeek, zag te Hannover zeer weinig; men bewaart zijn geheimen daar waarschijnlijk tot de radiotentoonstelling te Dusseldorf. In Frankrijk was er een overvloed van lijnuitgangstransformatoren, afbuigspoelen en complete middenfrequentstrips.

De lijnuitgangstransformatoren waren bijna zonder uitzondering met ferroxcube-kernen; het wikkelen van de afbuigspoelen blijkt nog niet eenvoudig te zijn, terwijl de kleinere fabrieken nog zichtbare moeilijkheden hebben met het impregneren van de hoogspanningspoel van de lijnuitgangstransformator.

In Engeland, waar de lijnuitgangstransformatoren nogal een eigen -enigszins ouderwetse- stijl hadden, zagen wij nu ook modellen, die meer op de Amerikaanse en continentale typen leken.

Kanalenkiezers voor afstemming op zes of tien kanalen kent men uit de aard der zaak alleen in Duitsland. Slechts één firma exposeerde echter hiermede, al waren de weinige geëxposeerde televisie-ontvangers er wel allemaal mee uitgerust.

Antimicrophonische ophanging van een draaicondensator.

Bevredigend voor onze nationale trots was te horen, dat in Frankrijk en Engeland vele ingenieurs er niet zo zeker van zijn, dat de daar gekozen systemen wel de juiste zijn, en dat men daar grote bewondering heeft voor de technische kwaliteiten van de Nederlandse uitzendingen. Wat de Nederlandse programma's betreft, was men meestal liever beleefd dan oprecht...

De Nederlandse industrie was in 't algemeen slechts vertegenwoordigd door firma's, die in de onderscheidenlijke landen zelf fabrieken hebben. Duidelijk bewezen de uit Nederlandse brein ontsproten producten, welke te Parijs, Londen en Hannover te zien waren, dat onze industrie op het gebied van radio- en televisie-onderdelen, grammoons en sommige speciale materialen (wij denken hier vooral aan ferroxcube: het magnetische keramiek) steeds een vooraanstaande en dikwijls zelfs een leidende rol speelt.

Onderlinge Inlichtingendienst

De vragenbus van ons blad verheugt zich in een grote populariteit, welke nog steeds blijkt toe te nemen.

Bij de meeste vragen weten wij de wegen wel te vinden om het antwoord te geven. Dit is echter niet altijd het geval; soms lopen de wegen dood.

In het belang van de vragenstellers willen we deze „moeilijkheden“ openbaar maken, enkele duizenden weten meer dan enkele tientallen.

Hier volgen enige vragen welke we niet wisten op te lossen.

Wie is de importeur van de Starmix-artikelen?

Wie is de leverancier van Prefect- en van Wasco-wasmachines?

Wie is de importeur van Roengler strijkijzers?

Wie kan ons een partij transformatorblik leveren?

Antwoorden aan de redactie van dit blad worden prompt aan de vragers doorgegeven.

Podur is de allermodernste plastic isolatie.
Podur is onbrandbaar - het is bestand tegen
oliën en zuren - het behoudt metertijd al
zijn oorspronkelijke hoedanigheden.
Podur kan in vrijwel elke kleur en kleuren-
combinatie geleverd worden.

Wat voor draad of wat voor isolatie U ook
mocht nodig hebben:

POPE MAAKT HET!

Vraag alle gevende inlichtingen aan
onze algemeenverantwoordigster voor Nederland.
Zij zal U graag met raad en de-raad bijstaan.

TECHNISCHE
HANDELONDERNEMING
„ROMAL”
Plompstorengracht 12
Utrecht - Tel. 14393

NV POPE'S DRAAD EN LAMPENFABRIEKEN VENLO - HOLLAND

REFORM ELECTRISCHE
APPARATEN

Strijkijzers

(huishoud- en textielmodel)

huishoudijzer f. 12.90

J. LENSEN

LAAN VAN HAAGVLIET 7

VOORBURG, TEL. 778663

PRIJSVERLAGING

GURO ZADELS

in alle maten
uit voorraad leverbaar

ELECTRO
GROOTHANDEL

B. H. VAN DER BEKE CALLENFELS
Prinsengracht 759 - AMSTERDAM-C. - Telefoon 33725

Vraagt uw grossier
of leverancier

A. E. B.

De Bout, die altijd houdt!

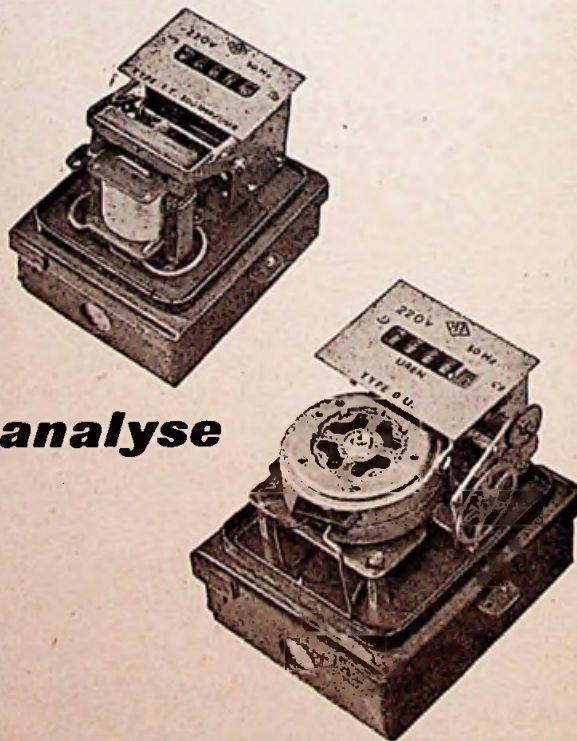
Sterke bevestiging in beton en steen

Vuïtmeters en Impulstellers,
onmisbare apparaten voor efficiency experts.
Gemakkelijk verplaatsbaar en overal te monteren.

Voor bedrijfs- en arbeidsanalyse

Indien de beide meters samen worden gebruikt,
kunnen zij bij vele industriële processen
een volledig beeld van de gang van zaken geven.

Analyse van de arbeidsgang
bij werktuigmachines, enz. enz.

Beurlin

VAN WIJK & VISSER

G E L D E R M A L S E N

Overdracht van bedrijf aan eigen kinderen

FISCALE GEVOLGEN VOOR VADER EN ZOON

door J. L. VAN HEDEL, belastingconsulent

Door verschillende lezers werden vragen gesteld of de heffing van inkomstenbelasting over een eventuele overdrachtswinst ook plaats vindt, wanneer het bedrijf aan een eigen kind of aan eigen kinderen wordt overgedragen.

De inkomstenbelasting wordt in normale gevallen bij verkoop van een zaak geheven over het bedrag, dat de verkoper méér ontvangt dan de boekwaarde, waarmee een en ander op zijn fiscale balans voorkomt. Komt op de balans bijv. voor:

Inventaris	f 3 000,-
Vervoermiddelen	„ 2 500,-
Voorraden	„ 15 000,-
	<u>f 20 500,-</u>

en met de koper wordt overeengekomen dat deze zal betalen:

Inventaris	f 5 000,-
Vervoermiddelen	„ 5 000,-
Voorraden	„ 15 000,-
Goodwill	„ 10 000,-
	<u>f 35 000,-</u>

dan zal, terzake van deze overdracht, inkomstenbelasting worden geheven over de overdrachtswinst welke hier dus f 14 500,- bedraagt. Die inkomstenbelasting bedraagt dan 20 à 40% van dat bedrag. Het percentage hangt af van de hoogte van het normale inkomen in het jaar waarin de verkoop plaats vindt.

In principe geldt bij verkoop van het bedrijf aan een eigen kind hetzelfde. De vader betaalt dus ook in dat geval inkomstenbelasting over de door hem genoten overdrachtswinst, en de zoon, die het bedrijf voortzet, opent zijn boekhouding met de door hem overgenomen bedrijfsmiddelen, voorraden en goodwill.

In de praktijk komt het echter herhaaldelijk voor, dat niet zo nauwkeurig wordt vastgesteld, welke waarde de verschillende bezittingen hebben, en met name gebeurt het nogal eens, dat de zoon voor de goodwill niets hoeft te betalen.

Wanneer in het hiervoor gegeven voorbeeld de zaak eens aan een eigen zoon zou worden verkocht en er zou overeengekomen zijn, dat deze een overname-som moet betalen van f 25 000,-, nl.:

Inventaris	f 5 000,-
Vervoermiddelen	„ 5 000,-
Voorraden	„ 15 000,-
	<u>f 25 000,-</u>

dan komt dit dus op neer dat de zoon niets voor de goodwill betaalt en deze dus van zijn vader cadeau krijgt.

Goodwill

Er is natuurlijk geen enkel bezwaar tegen, dat vader en zoon op deze wijze de zaak regelen maar de vraag is nu, welke houding door de fiscus zal worden aangenomen.

Welnu, de fiscus zal als volgt redeneren: de vader draagt de inventaris, de vervoermiddelen en de goederenvoorraden aan zijn zoon over tegen de werkelijke waarde daarvan. De overdrachtsprijs daarvan ligt f 4 500,- hoger dan de boekwaarde, dus op deze overgedragen inventaris en vervoermiddelen is een overdrachtswinst behaald van f 4 500,- waarover door de vader 20 à 40% inkomstenbelasting betaald zal moeten worden. Maar, zo gaat de fiscus verder, wat heeft de vader met de goodwill gedaan? De vader heeft de goodwill aan zijn zoon geschonken. De vader zal dan ook inkomstenbelasting moeten betalen over de waarde van die goodwill, maar de zoon mag op zijn openingsbalans die goodwill, tegen dezelfde waarde, opnemen. Dat de zoon voor die goodwill niets betaalde, speelt hier dus geen rol.

Het is zeker niet uitgesloten, dat menig lezer dit een vreemde redenering vindt. Deze lezers zullen immers zeggen: de vader verkoopt de goodwill voor een bedrag van nul gulden en maakt daarop dus ook nul gulden winst. Toch is dit standpunt niet juist. Wij zouden dit kunnen vergelijken met het geval van een winkelier die bepaalde goederen voor eigen gebruik aan zijn voorraad onttrekt. Bij de berekening van zijn winst zal dan, en dat is ook volkomen logisch, met de waarde van die goederen rekening moeten worden gehouden. De winkelier mag natuurlijk niet redeneren: ik kocht dit artikel voor f 10,-, ik heb het voor eigen gebruik aangewend en de opbrengst is dus nul gulden en daarom heb ik op dat artikel een verlies van f 10,- geleden.

Hetzelfde standpunt moet worden ingenomen met betrekking tot een goodwill, waarover men beschikt om deze cadeau te geven. Bij de berekening van de overdrachtswinst zal dan ook met de waarde van die goodwill rekening moeten worden gehouden.

In het hier gegeven voorbeeld werd aangenomen, dat de zoon voor de goodwill in het geheel niets behoefde te betalen. Het kan natuurlijk ook anders zijn, bijv. zodanig dat de goodwill voor een lager bedrag wordt overgedragen dan de werkelijke waarde bedraagt. Ditzelfde kan zich ook voordoen met betrekking tot de inventaris en andere bedrijfsmiddelen, wanneer deze aan de zoon, voor een bedrag lager dan de werkelijke waarde, worden overgedragen.

Persoonlijke redenen.

In het algemeen kan dus gezegd worden, dat wanneer het bedrijf om persoonlijke redenen

voor een te laag bedrag wordt overgedragen, het daardoor minder ontvangen bedrag toch tot de overdrachtswinst van de verkoper zal moeten worden gerekend.

Hier staat dan echter tegenover -en dat is zeer belangrijk- dat de zoon, die het bedrijf overneemt, voor het samenstellen van zijn beginbalans de door hem overgenomen activa mag opnemen voor de werkelijke waarde en dus niet gebonden is aan hetgeen door hem werkelijk werd betaald.

Wanneer we onderstaande bedragen eens bekijken:

Boekwaarde:	Overdrachts- prijs:	Werkelijke waarde:
Inventaris	f 2 000,-	f 2 500,-
Vervoer middelen	„ 3 000,-	„ 3 000,-
Goodwill	„ ---,-	„ 2 000,-
	<u>f 5 000,-</u>	<u>f 7 500,-</u>
		f 17 000,-

dan zien we dat het er op lijkt alsof de vader slechts een overdrachtswinst geniet van f 2 500,-. Hij ontvangt voor de overgedragen activa immer slechts f 2 500,- méér dan de boekwaarde. De werkelijke waarde ligt echter f 9 500,- hoger dan het bedrag waarvoor de zoon een en ander heeft overgenomen en de overdrachtswinst voor de vader zal dan ook gesteld worden op f 12 000,-.

Een vader, die zijn zaak aan zijn zoon wil overdragen, is wél volkomen vrij in het vaststellen van de door die zoon te betalen koopsom, maar de fiscus is aan het bedrag daarvan niet gebonden. Wordt de koopsom om redenen van persoonlijke aard te laag gesteld, dan wordt zowel bij de vader als bij de zoon met de werkelijke waarde (moeilijk vast te stellen) rekening gehouden. Voor de vader is dit een nadeel, omdat over een hogere overdrachtswinst inkomstenbelasting moet worden betaald; voor de zoon een voordeel, omdat de activa voor hogere bedragen kunnen worden opgenomen en dus meer kan worden afgeschreven.

De zoon betaalde voor hetgeen door hem werd overgenomen f 7 500,-. Het lijkt er dus op alsof hij een en ander ook tot dat bedrag in zijn openingsbalans moet opnemen. Dat is echter niet het geval, want hij mag de door hem gekochte activa opnemen tegen de werkelijke waarde daarvan en kan dus ook op die bedragen gaan afschrijven.

Het spreekt vanzelf, dat het in de praktijk lang niet altijd even gemakkelijk zal zijn om de werkelijke waarde van hetgeen werd overgedragen vast te stellen, en zeker is dat mer de goodwill allesbehalve eenvoudig. Doet zich dan ook een geval als hier bedoeld voor, dan zal het erop neer komen, dat in overleg met de inspecteur de werkelijke waarde van een en ander zal moeten worden vastgesteld. In sommige gevallen zal er zelfs wel iets voor te zeggen zijn om vooraf reeds contact met de inspecteur op te nemen.

Het spreekt ook vanzelf, dat, wanneer de zoon de zaak overneemt en op zich neemt om aan zijn ouders een lijfrente uit te keren, de waarde van die lijfrente bij de vader buiten aanmerking blijft voor het berekenen van het bedrag der overdrachtswinst.

MOTORSCHAKELAARS

met en zonder thermisch relais,
voor opbouw en inbouw

RELAIS

voor wissel- en gelijkstroom

GRENDCONTACTEN

HEFMAGNETEN

VLOTTERSCHAKELAARS

TIJDRELAIS

WEIDEAFRATERINGSAPPARATEN

SYNCHROON-INBOUWURWERKEN

WANDKLOKKEN

Vraagt onze catalogus

„AFO”

Apparatenfabriek „Overijssel” N.V.,

Hattem (Gld.) Telefoon 941 (4 lijnen)

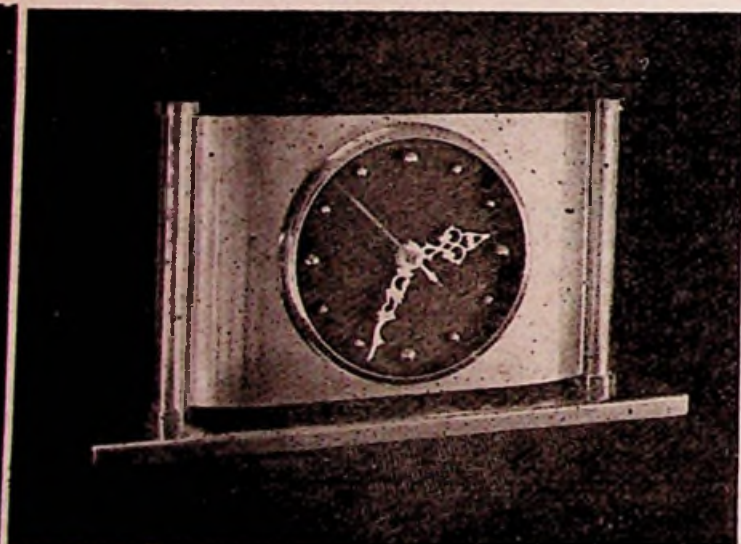

Dit van ouds bekende materiaal wordt geleverd door:

J. K. Busbroek
N.V. Ingenieursbureau Doorman
N.V. Electro-Ofra
N.V. „Gema”
W. Haas
W. Helms
Filiaal:
Ant. Kasdorp
H. C. J. Vredenburg
Rood & Kahle
N.V. Scholten's Handelsmij.
Gebr. v. d. Veen

Kamperstraat 9
Mauritsweg 59
Straalscheweg 37-39
Oude Boteringestraat 57
Kempkesweg 3
Nieuwstraat 17
Walstraat 17-19
Venloseweg 4
Willemsstraat 63
Potterstraat 40
Nieuwstraat 15
Grote Kerkstraat 71

Zwolle
Rotterdam
Venlo
Groningen
Heerlen
Amersfoort
Deventer
Roermond
Hengelo (Ov.)
Bergen op Zoom
Hoorn
Leeuwarden.

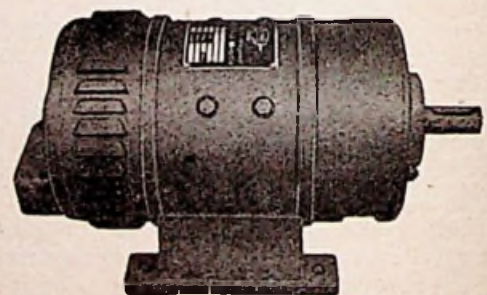

Electrische klokken

Fabrikant
van deze klokken

• met universeel
• uurwerk

• 220 - 110 VOLT

GELIJKSTROOMDYNAMO'S

voor scheeps- en stationaire doeleinden
in geventileerd gesloten druiwaterdichte uitvoering

— — —
Shunt-dynamo's voor batterijlading
Compound-dynamo's voor directe stroomlevering

— — —
Alle soorten relais, terugstroomautomaten, spanningsregelaars
en indirect gestuurde terugstroomautomaten

— — —
DYNAF N.V. Dynamo- en Apparatenfabriek
Oosterengweg 32-36 - HILVERSUM - Telefoon 9438 (K 2950)

DE SAMENWERKING DER ELECTRICISCHE CENTRALES (III)

Ons koppelnet in de toekomst

Al is er zeer veel bereikt in het opzicht van samenwerking tussen onze grote Nederlandse electriciteitsleveranciers, geheel zonder problemen is ons koppelnet voor de toekomst nog niet.

In het laatste deel van zijn rede, waarover wij reeds twee artikelen publiceerden, ging Prof. Ir. G. de Zoeten, nader op deze problemen in.

De tot dusverre bestaande centrales hebben een verzamelrailsspanning van 10, 25 of 50 kV, waarbij men kan zeggen, dat de verzamelrailsspanning van 10 kV tot verdwijnen gedoemd is, omdat het kortsluitvermogen bij grote centrales bij deze spanning niet of zeer moeilijk te beheersen is en daarenboven een steeds groter aandeel van de productie van de centrale eerst onder hogere spanning moet worden voortgeleid. Een verzamelrailsspanning van 25 of 50 kV houdt in, dat zgn. machinetransformatoren moeten worden toegepast, d.w.z. dat in serie met elke generator een transformator is geschakeld om de door de machine geleverde spanning op 25 of 50 kV te verhogen. Tussen deze verzamelrails voor 10, 25 of 50 kV en de 150 kV verzamelrails in het bijbehorende koppelnetstation worden 2 of meer transformatoren, tot dusverre veelal van 50 MVA, geschakeld. Deze transformatoren hebben een kortsluitspanning van 12 à 16%. Een kleinere waarde is niet aanvaardbaar, omdat anders het kortsluitvermogen aan de verzamelrails van de centrale te groot wordt.

In de plannen voor grote nieuwe centrales,

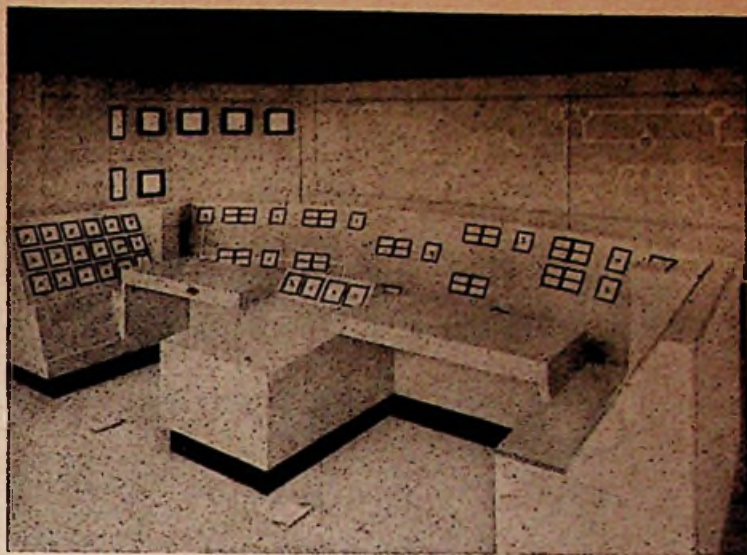
De overgangsplaats van een bovengrondse dubbelcircuitlijn voor 150 kV op zes één-phase kabels, waarin de grote afmetingen van de 150 kV eindmoffen opvalt.

zelfs met 'n verzamelrailsspanning van 50 kV, ziet men zich genoodzaakt om ter wille van de beperking van het kortsluitvermogen aan de 50 kV-rails tot een onderverdeling van de verzamelrails in groepen over te gaan, die ieder door een transformator voor 150/50 kV met het koppelnetstation en zo onderling zijn verbonden. Vermoedelijk zal deze oplossing in het Westen, met zijn grote concentratie van het verbruik binnen betrekkelijk kleine afstanden van de centrale, nog vele jaren in de behoefte voorzien, maar reeds thans staat vast, dat in de andere provincies, waar het net van 150 resp. 110 kV voor distributie wordt gebruikt, de spanning van 150 resp. 110 kV de verzamelrailsspanning van de toekomst zal zijn, d.w.z. dat machinetransformatoren voor 150 resp. 110 kV zullen worden toegepast.

Het is duidelijk, dat de aanwezigheid van het koppelnet het noodzakelijk maakt de ontwikkeling in dit, maar ook in menig ander opzicht, op landelijk niveau te bestuderen. Er zijn twee karakteristieke grootheden van het samenstel van koppelnet en centrales, die in dit verband de aandacht verdienen.

In de eerste plaats kan de stabiliteit van het parallelbedrijf worden genoemd. Hiermede wordt niet zozeer de statische stabiliteit als wel de dynamische en met name die tijdens kortsluitingen bedoeld. De hardhaving van het synchronisme ook tijdens en na een kortsluiting kan sterk worden bevorderd door een snel elimineren van de fout. Daarom wordt van de schakelaars in het koppelnet geëist, dat zij de kortsluitstroom onderbroken hebben binnen 0,1 sec. nadat door de beveiligingsrelais het uitschakelcommando is gegeven en is een beveiligingssysteem gekozen, dat binnen 0,1 sec. na het optreden van een kortsluiting de benodigde uitschakelimpuls geeft. Aldus zal de duur van een kortsluiting tot ten hoogste 0,2 sec. beperkt kunnen blijven. Als lijnbeveiliging zullen in het gehele koppelnet distantierelais van het Ferraris-type met getrapte karakteristiek worden gebruikt; door een koppeling van de beveiliging aan de beide uiteinden via hulpaders wordt bewerkstelligd, dat geheel onafhankelijk van de plaats van de fout steeds uitschakeling aan beide uiteinden in de kortste tijdtrap plaats vindt. Zoals bekend, wordt met distantierelais, als de onderhavige, zonder meer een reserve-beveiliging verkregen.

De dynamische stabiliteit wordt ook bevorderd door de impedantie tussen de centrales, met inbegrip van de spreidingsreactantie van de

Maquette van de bewakingszaal. De foto toont de lessenaar waaraan de bewaker links zit en zijn assistent rechts. Achter op de lessenaar is een vereenvoudigd schema van het landelijk koppelnet aangebracht.

generatoren zo klein mogelijk te kiezen. In het bijzonder in een land als het onze moet men hiermede echter voorzichtig zijn, omdat men anders moeilijkheden met betrekking tot de tweede karakteristieke grootheid, het kortsluitvermogen in het koppelnet, geraakt. De kleine afstanden tussen grote centrales, waarmee men in het bijzonder in het Westen van het land te rekenen heeft, zijn oorzaak dat het kortsluitvermogen in het koppelnet zeer groot kan worden. Voor de bepaling van dit vermogen en zijn ontwikkeling in de toekomst beslist de SEP over een netmodel voor gelijkstroom, dat reeds vele nuttige diensten heeft bewezen. Het kortsluitvermogen kan worden verkleind door vergroting van de impedantie, die men met het oog op de dynamische stabiliteit klein zou willen kiezen. Hier moet dus een compromis worden gesloten en het laat zich aanzien, dat zulks ook zeer wel mogelijk is.

Bewakingscentrum

Tot slot toonde Prof. de Zoeten nog enkele lichtbeelden van het bewakingscentrum waarover de S.E.P. de beschikking zal krijgen. In de hierbij afgebeelde bewakingszaal zullen worden opgesteld een 15 m lang bord en een 4,5 m brede lessenaar voor twee personen. Het midden van het bord is bestemd voor een schema van het landelijke koppelnet, waarin de railssystemen van de 150 en 110 kV-onderstations zijn voorgesteld door cirkels. Door middel van signaallampen wordt automatisch aangegeven hoe de lijnen, transformatoren en verbindingen tussen railssystemen in elk station geschakeld zijn; markering uit de hand met gekleurde schijven is ook mogelijk. Op de linker- en de rechtervleugel van het bord zijn registrerende instrumenten geïmplementeerd, waarmee verschillende belangrijke grootheden, zoals de netfrequentie, de netspanning, de productie van elke deelnemer, de totale Ned. productie en de energie uitwisseling met het buitenland alsmede zo nodig die tussen bepaalde deelnemers kunnen worden geregistreerd.

Tenslotte sprak inleider nog enkele woorden over de internationale samenwerking welke reeds begint te groeien. Met name met Duitsland, België en Zwitserland wordt stroom „verhandeld” en het laat zich aanzien dat deze handel in de toekomst uitgebreid zal worden.

VIR

**FLUORESCENTIE-
BUIZEN**

- ★ Grote lichtsterkte
- ★ Lange levensduur
- ★ Nederlands fabrikaat

*In 6 uren
leverbaar!*

Vraagt onze uitvoerige prospectus en vrijblijvend lichttechnisch advies

VIR ROTTERDAM
GLOEILAMPENFABRIEKEN

BUSCH JAEGER
IN ELKE NIEUWBOUW!
N.V. v.h. CLAESSEN & Co.

AMSTERDAM - SINGEL 162-164
ALMELO - APELDOORN - DOETINCHEM - GRONINGEN - ROTTERDAM - SITTARD

Iedereen
loopt er
mee weg!

Met de

Audium Portable

Technische gegevens o.a.:

Golfbereik 180-520 meter.
Grote gevoeligheid. Afmetingen 18 x 21 x 14 cM.
Gewicht 3 KG. incl. batterijen.

maakt U tevreden klanten. Handig formaat, sierlijke uitvoering en een perfecte geluidsweergave. Publieksprijs f 169.-
Voor U als detaillist een aantrekkelijke korting.

Audium

ELECTRO-ACOUSTISCHE INDUSTRIE N.V.
SINGEL 160. AMSTERDAM-C.
Telefoon K 20 - 42733

**PEHA
MATERIAL**

PAUL HOCHKOPFER & CO., LÜDENSCHIED
FABRIK ELEKTROTECHNISCHER INSTALLATIONSMATERIALIEN

Inlichtingen omtrent verkoopadressen door onze vertegenwoordiger
FRITZ HERBST ERVEN
Keizersgracht 378 - Amsterdam

AUGUST STEMMANN

Electrische uitrustingen voor
Kraaninstallaties - Transport-
installaties - Tractie

Alleenvertegenwoordigers voor Nederland en Indonesië:

LINDETEVES n.v.
ELECTROTECHNIEK
AMSTERDAM-POSTBUS 5014

91521
7 lijnen

Brengt verminderde omzetbelasting grotere omzetten?

Meningen van detaillisten

Het bericht over Minister Lieftrincks voorstel om de omzetbelasting te verlagen voor bepaalde artikelen uit onze branche, konden wij nog juist in ons vorig nummer opnemen. Blijft nu de vraag, hoe dit bericht ontvangen werd.

Televisie

Uiteraard kunnen we geen enquête houden onder onze volledige lezerskring, zulks zou wel wat overdreven zijn. Wat wij wel konden doen, behalve perscommentaren elders in her oog houden, was: ons in verbinding stellen met een aantal Amsterdamse detaillisten en hun mening over deze verlaging vragen.

Vooraf zij vermeld, dat Van der Heem N.V. het voorstel belangrijk genoeg achtte, om er een extra nummer van het personeelsorgaan, het V.D.H.-tje, voor uit te geven (men weet dat dit personeelsorgaan tegenwoordig om de 14 dagen verschijnt; ter gelegenheid van dit voorstel liet men een enkel velletje als extra-editie verschijnen). Daarin wordt o.m. vastgesteld: „Het gevolg van de gevoerde belastingpolitiek en het gebrek aan goede uitzendingen was dat de Nederlandse televisie wegwijnde. Nu is er weer hoop. De roestellen zullen goedkoper kunnen worden en het schijnt dat men door het geven van meer en actueler uitzendingen het kijken ook aantrekkelijker wil gaan maken. Wij houden maar goede moed dat het televisiezaadje eens een grote boom zal worden.”

Dit optimisme is natuurlijk sympathiek; de prijsverlaging kan zeker een invloed ten goede oefenen, op de verkoop van t.v. -ontvangtoestellen. Maar een uiterst aantrekkelijke serie programma's zou hier nog meer helpen, menen wij. Zonder overigens op het enthousiasme van het V.D.H.-tje een domper te willen zetten...

Handel tot stilstand

We zullen ons wel moeten realiseren, dat het zaak is, dat deze verlaging spoedig ingaat en dus prijsdaling ten gevolge heeft. Want, zoals de kaarten nu liggen, is het duidelijk (en psychologisch volkomen verklaarbaar) dat er... praktisch niet gekocht wordt.

Niemand gaat iets voor vijfhonderd gulden kopen, wanneer hij of zij weet, datzelfde over een paar weken voor vierhonderd veertig te krijgen! Dit geldt vanzelfsprekend voor alle electrotechnische producten, welke onder deze verlaging vallen.

Daar komt -zoals een onzer gesprekspartners terecht opmerkt- nog iets bij: veel mensen zullen geneigd zijn te denken, nu er één prijsverlaging plaatsgevonden heeft, dat er nog wel eens meer kunnen komen. De mens, die een vinger krijgt, wil nu eenmaal graag de hele hand hebben!

We zullen er ons dus mee moeten getroosten: totdat alle desbetreffende toestellen voor de verlaagde prijzen in de étalages staan, zal er niet zo heel veel van verkocht worden. En daarna mag men zeker ook nog niet op een stormloop rekenen. Vooral die mensen, die op een volgende

verlaging blijven hopen, zullen even de kat uit de boom willen kijken.

Voorlopig staat de verkoop dus praktisch stop; daarover waren allen, die wij ondervroegen, het met elkaar eens.

Eén winkelier had zelfs reeds niet geringe last gehad: juist Dinsdag had hij een wasmachine verkocht en Woensdagmorgen las de koper het bericht over deze belastingverlaging in de krant. Om deze koper duidelijk te maken, dat hier het „koop is koop” toch wel moet gelden en dat eventueel eerder ingaande prijsvermindering z.t. pas berekend kon worden, bleek 'n hele dobber.

Andere detaillisten hadden van dergelijke kwesties nog geen last gehad en konden ook niet een plotseling staken van de kopers constateren, omdat (zoals enkelen in hartroerende eensgezindheid opmerkten) er al zo goed als stilstand in de koop was. Juist bij de grotere stukken. Men hoopt dus alleen maar, dat de prijsverlaging een kooplust-verhoging tengevolge zal hebben; dit zou een lang niet onverdienstelijk resultaat zijn. Op grond van deze, alleszins redelijke, verwachting wordt de verlaging dan ook toegejuicht.

Wat te doen?

Ook vroegen wij aan onze gesprekspartners: wat valt er, volgens u, voor de handelaar te doen? Over het algemeen was het enige antwoord: ook voorzichtig zijn.

Er is zeker geen aanleiding, om een paniekstemming te gaan kweken; integendeel, deze o.b.-verlaging zal zeker een verruimende werking hebben. Maar dit mag ons niet verlokken tot een optimisme, dat niet op werkelijkheid gegrond is.

Hoe warm ons hart klopt voor de branche, voor radio en televisie, ons hoofd moeten we, als zakenmensen, koel houden. Al geeft deze verlaging redenen tot een zekere hoop, men leide er niet uit af, dat men direct een reusachtige voorraad zal moeten hebben om de stormloop van kopers tevreden te stellen. Voorzichtigheid is niet slechts de moeder van de porseleinkast; het is een deugd, welke in deze tijd ieder zakenman moet sieren.

Kink in de kabel

Enkele dagen nadat het bovenstaande geschreven is, dreigt er een kink in de kabel te komen. Men weet uit de dagbladen dat minister Lieftrinck plotseling even halsstarrig werd als hij eerst soepel leek. Al is de kwestie nog niet geheel en al beslist, het is toch een kwaad ding, dat de minister de bespreking heeft laten schorsen en het wetsontwerp van de agenda deed afvoeren.

Indien 't lang duurt eer de bespreking hervat worden, kan men er zeker van zijn, dat de handel spaak loopt. Op een of andere wijze hangt de prijsverlaging volgens het publiek toch in de lucht. Het lijkt dus vrijwel uitgesloten dat iemand nu nog „zulke dure dingen” gaat kopen.

En wat een langdurig stagneren van de verkoop zou gaan betekenen, voelt iedereen wel die even nadenkt. Het is dan ook waarlijk niet alleen een middenstandsbelang dat deze belastingverlaging er spoedig komt.

Telegram aan Ministerraad

Met genoegen vermelden we dat de Commissie van Overleg van de drie centrale middenstandsbonden aan de voorzitter van de Ministerraad, Dr Drees het volgende telegram gezonden heeft:

„De commissie van overleg van de drie centrale middenstandsbonden met bezorgdheid kennis genomen hebbend van de schorsing der behandeling van het wetsontwerp technische herziening van de omzetbelasting, verzoekt uwe Raad dringend te bevorderen, dat, gezien de grote belangen, welke hiermede voor het bedrijfsleven gemoeid zijn, de parlementaire behandeling van dit wetsontwerp zo spoedig mogelijk voortgang vinde.”

Het hopen is nu slechts, dat minister Lieftrinck bijtijds zijn halsstarrigheid zal prijsgeven.

„Ik hoor alsmaar de bezetton”!

Isolerend 50 kV/mm — Corrosiebestendig
Grote mechanische sterkte — Onbrandbaar

Dit zijn enige eigenschappen van:

POLIVOLT

PLASTIC INSTALLATIEBUIJS

In de handel in lengten van 4 meter in de maten $\frac{5}{8}$ ", $\frac{3}{4}$ ", 1" en hoger.

Voor WONINGBOUW, SCHEEPSBOUW, VOERTUIGEN, etc., etc.

Het Rapport der Centrale Arbeidsinspectie betreffende onze buizen zenden wij op aanvraag gratis toe.

N.V. POLVA NEDERLAND

Oosterbeek
tel. 543

Zo glad als een spiegel

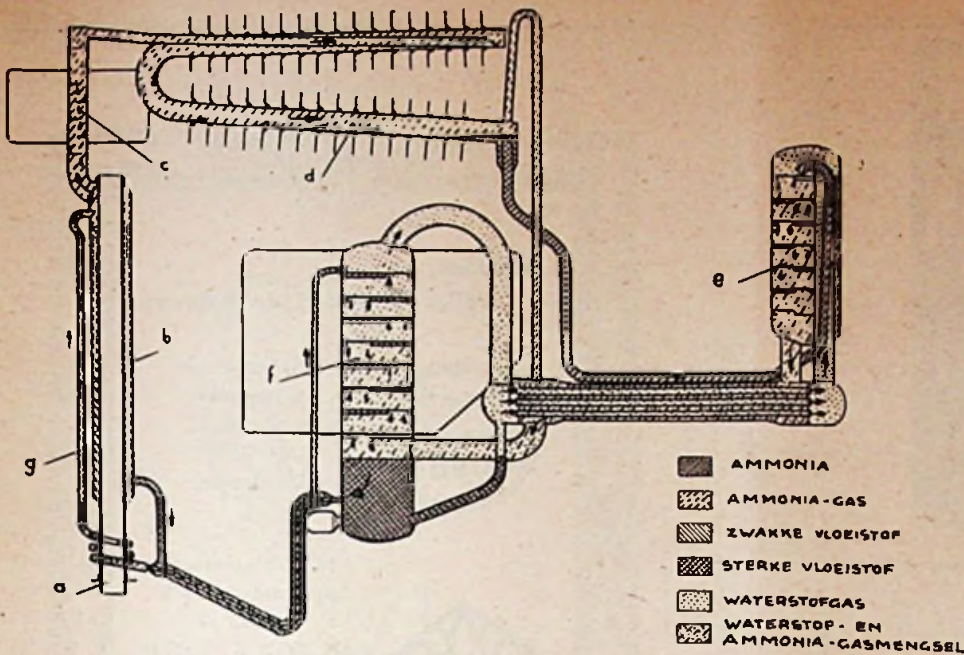
en zo helder als kristal is de zool van het hoogglans verchromde

RUTON strijkijzer

Ook alle overige delen zijn spiegelen en glanzend. Dit is nu een Nederlands product, dat ver uitsteekt in uitvoering en kwaliteit boven vele andere.

Rudolf Blik

ELECTRISCHE APPARATEN EN
METAALWARENFABRIEK N.V. DEN HAAG

KOELKAST ZONDER BEWEGENDE DELEN

Met het vele dat in ons speciale koelkasten-nummer over dit onderwerp gezegd werd, is het nog niet geheel uitgeput, zoals men zal begrijpen. Met name niet, wanneer door 'n betreurenswaardige samenloop van omstandigheden, een der zeer belangrijke merken onbesproken is gebleven. Waar dit het Electrolux-systeem overkwam, herstellen we deze omissie gaarne.

Door toepassing van dit systeem wordt in de Electrolux kasten, zonder gebruik te maken van motor, compressor, pomp of welk ander bewegend deel ook, ononderbroken koude verwekt. Het koelend medium wordt nl. actief gemaakt door een kleine warmtebron (zgn. warmtepatroon), zijnde een gas- of petroleumvlammetje (in bijgaand schema met a aangeduid). Dit koelend medium bestaat uit ammonia, die zich te zamen met water, als sterke vloeistof in de generator (b) ophoudt. Nadat deze sterke vloeistof verdampt is, wordt de meegevoerde waterdamp in de rectificateur (c) teruggeslagen, zodat zuivere ammoniakdamp in de condensator (d) stroomt.

Hier wordt deze damp gecondenseerd om dan als vloeibare ammonia in de verdamer (e) te belanden, waar hij bij zijn ontmoeting met de daar reeds aanwezige waterstofgasdamp vervliegt, aldus een sterke koude ontwikkelend.

Het ammonia-waterdampmengsel, dat dan ontstaat, stroomt daarna naar de absorber (f) waarin het de door niveau-verschil uit de generator (b) vloeiende zwakke vloeistof ontmoet, welke de gassen scheidt. 't Waterstofgas keert terug naar de verdamer (e) en de ammoniak gaat, tezamen met de zwakke vloeistof thans als sterke vloeistof naar de thermo-syphon (g), welke het weer in de generator (b) doet terugkeren. Hier aangekomen begint de kringloop opnieuw.

De warmte, welke in de absorber door het scheiden van de gassen veroorzaakt wordt, wordt aan een aantal koelribben afgegeven, terwijl ook de condensatie van de ammoniakgassen in de condensator plaats vindt met behulp van koelribben.

De koelkasten zijn voorzien van een regelbare

thermostaat. Behalve de „nul“-stand kan de thermostaat ook geheel uitgeschakeld worden, zodat het aggregaat continu werkt. Bij gebruik van de thermostaat kan men de functie van het aggregaat, m.a.w. de temperatuur in de kast regelen, overeenkomstig de temperatuur van de ruimte, waarin de kast geplaatst is. Hierbij valt op te merken, dat verschuiving van de thermostaat-wijzer tussen het ene cijfer en het daaropvolgende een stijging resp. daling van de temperatuur in de kast betekent van ca. 1° Celsius. Bij een hoger thermostaat-cijfer wordt een lagere temperatuur bereikt en omgekeerd.

Bij met petroleum vet warmde kasten wordt de functie van het aggregaat geregeld door wijziging van de vlam-hoogte.

Mededeling van de Ned. Ver. van Nettenbouwers

NIUWE VICE-VOORZITTER

Op Donderdag, 17 April jl. kwamen de leden van de Nederlandse Vereniging van Electriciteitsnettenbouwers in Krasnapolsky te Amsterdam in jaarvergadering bijeen.

Het jaar- en het financieel verslag van de secretaris-penningmeester werden goedgekeurd.

Wegens periodieke aftreding moesten twee bestuursleden worden gekozen. De heer Keyser van de N.V. Nettenbouw stelde zich niet meer herkiesbaar. In zijn plaats werd als vice-voorzitter gekozen de heer Du Moch van Mijnsen & Co. N.V. De heer Westerhof van de firma Van der Lof werd herkozen.

Tot leden van de kascommissie werden benoemd de heren Vermeeren en Nolte.

Twee nieuwe leden werden toegelaten tot de vereniging.

Mededeling van de Federatie van Electrotechnische Werkgeversorganisaties

ORGANISATIEPLANNEN

Op 30 April en 7 Mei jl. werden door de secretarissen van enige in de Fewo opgenomen installateursorganisaties besprekingen gevoerd met betrekking tot bepaalde organisatieplannen. Naar aanleiding daarvan werden enige amendementen op gedane voorstellen samengesteld.

? Vraag en Aanbod !

TE KOOP in Noord-Brabant

(wegens gebrek aan opvolger) een reeds jaren bestaande winstgevende zaak in Electricische Artikelen, Radio, Rijwielen. — Jaaromzet pl.m. f 70000,—. Inventaris en goodwill f 15000,—. (Deze kan per week worden afgelost à f50,—). Goederen tegen factuurprijs. Brieven onder nr. 1618.

A.E.G. en HOOVER WASMACHINES

Uit voorraad leverbaar

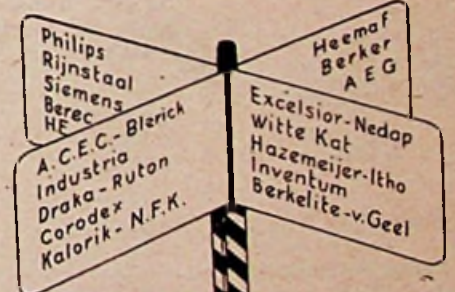
W. SCHURMAN N.V. ELECTROTECHNISCHE GROOTHANDEL ALKMAAR

NIEAF UTRECHT

Sedert 1901

De Nederlandse fabriek van elektrische meelinstrumenten

U kunt
alle kanten
uit
maar

bij

alles in
en uit
één hand

KORTE SPAARNE 23 - 25
TEL. (K 2500) 16255-10084

J.E. STORK
VENTILATOREN

de Beste

DEN HAAG

JUNOSTRAAT 35 • TELEFOON 772223

Betrouwbaar en
phenomenaal

is 't

Vossloh Schakelmateriaal
FRAAY & KORPER

HOOFDKANTOOR - AMSTERDAM

Filiaal GOES
telefoon 2694

Filiaal GRONINGEN
telefoon 29724

REPARATIELABEL

Naam
Adres
Der ontvanger
Merk of type
Aard der reparatie

MPD 40

KOSTEN f

Form. P. 100/100

(Verkleind model)

Naast onze veel gevraagde **calculatie-blocs** hebben wij gemeend voor de lezers van Electro Radio Mercur

REPARATIELABELS

volgens nevenstaande afbeelding (formaat label 8,5 x 14 cm) ter beschikking te moeten stellen.

De prijs bedraagt per pakje, inhoudende 500 labels, slechts f 4.90 afgehaald (f 5.40 franco huis).

Door het stansgat met snijlijn zijn deze labels zonder verdere moeite aan de ter reparatie aangeboden voorwerpen te bevestigen.

Dezelfde LABELS voorzien van een dekblad dat afgegeven kan worden aan de Cliënt (door middel van een carbon-papierje te beschrijven) kosten per 4 blocs ad 125 labels met dekblad f 7.40 afgehaald en f 7.90 franco huis. Alle labels vervaardigd uit prima beschrijfbaar carton.

Tevens verkrijgbaar:

REPARATIE-RAPPORTEN

in blocs ad 100 bladen prima beschrijfbaar papier volgens nevenstaande afbeelding (formaat 9,5 x 13,5 cm). De door Uw monteur te verantwoorden tijd en gebruikt materiaal kunnen desgewenst door middel van deze rapporten geparafeerd worden door de Cliënt.

De prijs per bloc bedraagt afgehaald f 0.80 (f 0.90 franco huis).

Reparatie-Rapport

Klant _____ Datum _____
 te repareren _____
 Vervangen _____
 Gebruikt materiaal _____
 Gewerkt van _____ tot _____ Persef _____
 KOSTEN f _____
 (in te schrijven door Cliënt)

(Verkleind model)

Bestellingen te richten aan:

N.V. Uitgevers Maatschappij „Diligentia“
Kalverstraat 35 - Amsterdam - Giro 136.400

Merken,
welke de voorkeur hebben

N.V. Electro-
motoren-
fabriek
„DORDT“
Dordrecht

N.V. Electrische
Apparatenfabriek
v.h.
VAN WIJK & VISSER
Geldermalsen
(Automatisch
Schakelmateriaal)

Rayonvertegenw.

ELECTRO METAAL

Den Haag - Piet Heinstr. 102 *a.o. Rijs* Telefoon 334366

Een belangrijke constructieverbetering
bij de bewapende sterkstroom-loodkabels

*loodkabels met een
beschermende mantel
van*

DRAKA-VINYL

- In hoge mate chemisch bestendig
- Mechanisch sterk en slijtvast
- Isolierend
- Onbrandbaar
- Fraai glad uiterlijk

N.V. HOLL. DRAAD- EN KABELFABRIEK - AMSTERDAM

ONDERWIJSFILMS ELECTROTECHNIEK

Zoals onze lezers uit een vroegere publicatie bekend is, heeft de Vakgroep Electrotechnisch Ambacht indertijd een aantal technische onderwijsfilms uit Amerika aangekocht terwille van de vakopleiding.

Op Maandag jl. waren wij getuige van het afdraaien van een vijftal dezer films. Dit geschiedde in de Maas Geesteranussschool te Amsterdam. Het publiek bestond, behalve uit enkele officiële persoonlijkheden van P.T.T., V.E.V., Vakgroep Ambacht en vrije organisaties, uit jongelui van genoemde ambachtsschool en van de P.T.T.-opleiding.

De bedoeling van deze middag was nl. een tweevoudige: niet alleen de jongelui een herhaling van de in hun opleiding behandelde stof te geven, doch tevens een „opinie-onderzoek“ te houden hoe de films in de smaak vallen. Op andere middagen in andere plaatsen organiseert men zulke middagen voor gymnasiasten en andere scholieren - uiteindelijk zal men hierdoor zeker inzicht krijgen in de belangstelling van de jeugd voor dit soort films.

Men had een moeilijkheid te overwinnen, welke lag in het feit dat de gesproken tekst Amerikaans was; moeilijk valt te eisen dat deze jongelui hun technisch Amerikaans voldoende

beheersen om de films te volgen. Op initiatief van de heer Span werd hier door de heer Vink een aardige en betaalbare oplossing gevonden: tijdens het afdraaien van de films werd het gesproken Amerikaans op de wire-recorder opgenomen, daarvan overgetypt en in het Nederlands vertaald en deze vertaling werd gesproken en vastgelegd op de band-recorder. Opgave voor de filmoperateur is nu „slechts“ om film en band zoveel mogelijk te synchroniseren.

Na elke film kregen de jongelui even gelegenheid om op daartoe uitgereikte formulieren kersvers hun indruk vast te leggen. Zij moesten daartoe de volgende vragen beantwoorden:

Welk onderwerp werd in deze film behandeld?
Was dit onderwerp U bekend?
Heeft dit onderwerp Uw belangstelling?
Heeft U het behandelde kunnen volgen?
Was de mondelinge toelichting duidelijk genoeg?
Is e.e.a. U duidelijk(er) geworden door deze film?

Om deze test voor henzelf aantrekkelijker te maken werden tevens een vijftal boeken verloot.

Alles bijeen lijkt ons dit idee om aldus meningen over de films te verzamelen uitermate aantrekkelijk.

KARTELOVEREENKOMSTEN en algemeen belang

Er is de laatste tijd veel te doen geweest over zgn. kartelverhoudingen. Onder een kartel verstaat men een overeenkomst tussen ondernemers, welke ten doel heeft bepaalde economische verhoudingen tussen deze ondernemers te regelen. Zij kunnen zeer uiteenlopende doeleinden nastreven. Zij kunnen het berekenen van bepaalde prijzen garanderen, winstmarges fixeren, vergoeding van gemaakte onkosten garanderen, enz. Deze kartelverhoudingen kunnen voor de desbetreffende branche van eminent belang zijn, omdat zij het mogelijk maken die winst te maken, welke noodzakelijk is om het bedrijf gaande te houden. Vooral in een tijd van neergaande conjunctuur is het belang van dergelijke kartels zeker niet te onderschatten.

Gevaar van monopolie

Anderzijds bergen deze overeenkomsten een gevaar in zich. Zij kunnen nl. een monopolie scheppen van een bepaalde groep, waardoor onverantwoorde prijzen en tevens onverantwoorde winsten ontstaan, die strijdig zijn met het algemeen belang. Het is dan ook niet verwonderlijk, dat in het systeem van de geleide economie, zoals wij dit na de tweede wereldoorlog in Nederland hebben gekregen, de centrale overheid een zeker toezicht en een zekere medezeggenschap in het kartelwezen heeft gekregen. Deze medezeggenschap gaat zeer ver: krachtens de Wet op de economische mededinging heeft de overheid zelfs het recht bepaalde kartelverhoudingen onverbindend te verklaren. In de praktijk is van deze bevoegdheid tot nu toe nog een sparszaam gebruik gemaakt. Wanneer blijkt, dat een aantal bepalingen in een kartelverhouding in strijd met het algemeen belang wordt geacht, geeft men de belanghebbenden de gelegenheid deze bepalingen te wijzigen in dier voege, dat deze strijdigheid wordt opgeheven.

Registratie
Van belang is echter te weten, dat men heden ten dage niet vrij is in het regelen van de onderlinge economische belangen. Toezicht van overheidswege wordt uitgeoefend. Elke regeling van dergelijke belangen moet worden aangemeld bij het Directoraat-Generaal voor Ordeningsvraagstukken, een onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken. Dit Directoraat registreert de bestaande kartels. Voorlopig is hiermede zijn taak beëindigd. Wanneer echter met betrekking tot een bepaald kartel een klacht binnenkomt of van bepaalde zijde een onderzoek wordt gevraagd, gaat het Directoraat na, in hoeverre het kartel in strijd is met het algemeen belang, of met het belang van bepaalde groepen, of van bepaalde andere bedrijven. Het doet in deze geen uitspraak, voordat de belanghebbenden zijn gehoord.

Het is duidelijk, dat de vraag, in hoeverre een bepaalde regeling in strijd is met het algemeen belang, zeer moeilijk is te beantwoorden en vaak van een subjectief oordeel afhankelijk is. In een volgende beschouwing hopen wij enkele concrete voorbeelden te bespreken. v.G.

Mededeling van de Ned. Ver. van Electrotechnische Werkgevers

HET HOOFDBESTUUR VERGADERDE

Op Dinsdag 6 Mei werd te Den Haag een hoofdbestuursvergadering van de N.V.E.W. gehouden, welke geheel gewijd was aan de behandeling van bepaalde organisatieplannen voor de naaste toekomst. Ten aanzien van deze plannen werd door het hoofdbestuur een definitief standpunt geformuleerd. Het dagelijks bestuur kreeg opdracht dit standpunt te bestemder plaatse bekend te maken.

JAC. van der VEEN

Calandplein 3, DEN HAAG

Tel. 180826 *

VERHUUR van alle
electrische materialen

**ILLUMINATIE TONEEL
LICHTFONTEINEN**

FAKIR

VLOERWRIJVERS
met en zonder
stofzuignrichting

1. Zeer solide constructie
2. Gemakkelijk uitwisselbare borstels
3. Voor elk doel een geschikte machine
4. Grote bewerkingcapaciteit
5. Indien gewenst leverbaar met stofzuignrichting
6. Vervaardigd door specialisten

THABUR
INDUSTRIEEL EN TECHNISCHE HANDELSMIJ. N.V.
ZUILINGSTRAAT 22-24 · TELEFOON 116130 · DEN HAAG
HEERENSTRAAT 35 · TELEFOON 20241 · UTRECHT

Nieuw telefoonnummer voor Den Haag nr. 184850 *

Transformatoren

Voor ieder bedrijf en voor ieder doel

Metaal gelijkrichters
Magnetische schakelaars
Electrische graveer apparaten
met schrijfstift.

A.W.G. TRANSFORMATOREN

Tel. 408 - VALKENSWAARD

Uw grossier heeft ze in voorraad
Importeur: NEMA - Winschoten, tel. 255

Voor alle

INSTALLATIE MATERIALEN

„Gelenha” N.V.

In de Betouwstraat 29
NIJMEGEN.

Tel. K. 8800 - 24547 (2 lijnen)

PHILIPS GROSSIER.

H.B.F. Kastenbatterijen g. ij.
Max. Stöger automatisch schakelmateriaal
Electra handbediend schakelmateriaal
ACEC draaistroommotoren
Himmelwerk Reductiemotoren

Technisch Handelsbureau

VERDAM - Zaandam

Oolevaarstraat 72 - Tel. 2035 (K 2980)

„VONKA” AMSTERDAM-C.

Rapenburg 97

Telefoon 45352-51136

VERHUUR van materialen, lichtfonteinen,
schijnwerpers (ook met
natrium- en kwiklampen),
motoren enz.

voor

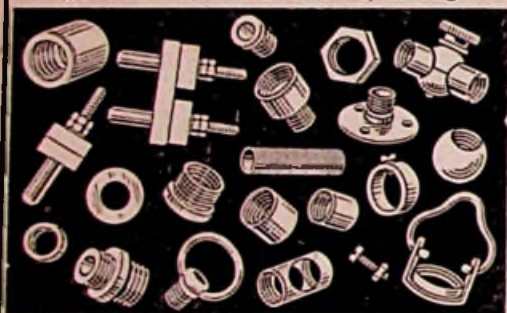
ILLUMINATIE - TONEEL

VERLICHTING - KRACHT

GISO-LAMPEN

„HECO” heeft alles voor uw montage

N.V. HECO (Frans Hamers)

Lauriergracht 102 - AMSTERDAM-C. - Tel. 33196

AIRMEC meetinstrumenten
ARDEnte speciaal-luidsprekers
BELCLERE hoorapparaten en onderd.
BEREC batterijen en zaklantaarns
BRADOMATIC Tapeheads en units
EJAC luidsprekers
IMHOF instrumentkasten en rekken
K.A. televisie antennes
LAMBERT hoofdtelefoons
MAYR keramische schakelaars
POPE gloeilampen
RONETTE microfoons en pick-ups
RUWID potentiometers lineair en logar
T.B.R. transformatoren en versterkers
• VRAAGT UITGEBREIDE
GEILLUSTREERDE CATALOGUS

TECHNISCH BUREAU

J. TH. VAN REIJSE

CHOORSTRAAT 16 - DELFT - TELEFOON 2078

DROGE BATTERIJEN

DE BESTE TER WERELD

HOUDBAAR - BETROUWBAAR

Therma

Strijkijzers

nog steeds aan de spits

Levering uit voorraad.

N.V. E. M. Electrostoam

Postbus 301 - ROTTERDAM - Telefoon 82720

Filiaal te AMSTERDAM,
N.Z. Voorburgwal 28-30.

WAARSCHUWING

vanaf

1 APRIL 1952

Lagere prijzen

Hogere korting

en jaar-omzet premie

voor

HACKETHAL EN EUPEN KABEL

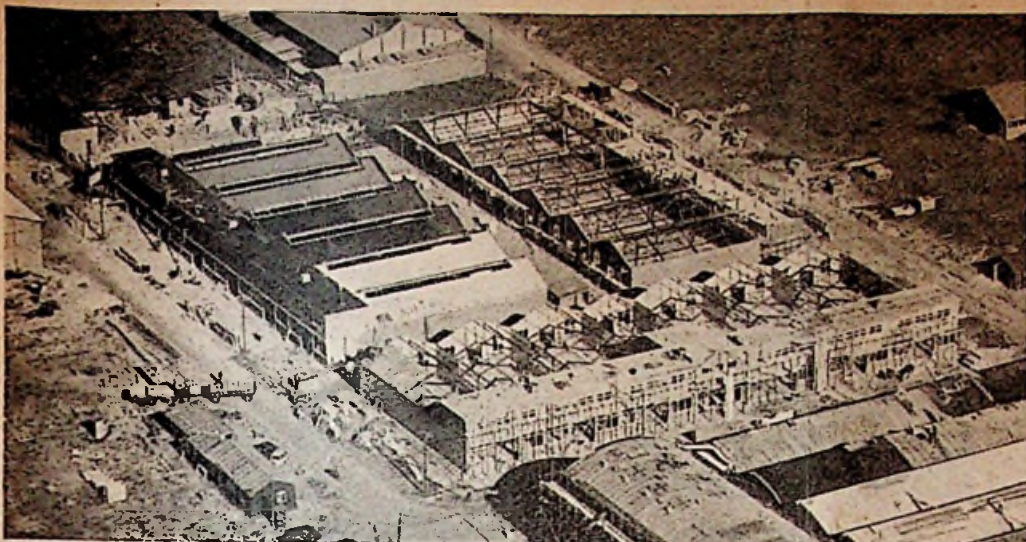
Vraagt voorraad- en prijslijst bij de importrice vanaf 1919

Fa. GEBR. VAN DER VEEN

ELECTRO-GROOTHANDEL — TELEFOON K 5100 - 5689 EN 8485

GROTE KERKSTRAAT 71 — LEEUWARDEN

Het complex werkplaatsen, aan de Vliegtuigstraat te Amsterdam-W.

WERKPLAATSEN VOOR KLEIN-INDUSTRIE

Er zijn in Amsterdam verschillende bedrijven, die met een onderstukje begonnen en, wanneer het bestaansrecht was bewezen, er elders in de stad nog een dergelijke min of meer primitieve ruimte bij namen, terwijl dan dikwijls nog in een kantoorwijk een lokaaltje voor de administratie werd gehuurd. Het behoeft geen betoog, dat een dergelijke gedwongen decentralisatie veel extra-kosten voor productie, controle en transport met zich mee brengt, zodat de desbetreffende kleinindustriële begerig naar een passende werkplaats met kantoorje uitzien. Soms gelukt het een oude school te bemachtigen, maar dat noopt weer vaak tot allerlei voorzieningen, zoals versterking van de vloeren en alles wat brandweer en Hindervet in zulke omstandigheden van de kleine nijvere vergen.

Ten behoeve van zulke bescheiden bedrijven, die 20 tot 30 man aan het werk hebben, is op initiatief van de heer Frans H. Baanders door de gemeente Amsterdam in het Westen der stad en wel in de zgn. Riekerpolder een complex van achttien werkplaatsen gebouwd. Het ligt achter het Nationaal Luchtvaartlaboratorium en wordt begrensd door de Vliegtuig-, de Piloten- en de Helicopterstraat, terwijl de vierde zijde belendend is.

Twaalf van deze werkplaatsen hebben een oppervlakte van 9,60 bij 24 m; de overige zes

zijn 9,60 m breed en 28 m diep. Alle zijn van een bovenverdieping voorzien, die 4,80 m diep is en voor kantoor, magazijn e.d. is bestemd. Een zadeldak van hmsbeton met glazen kappen overhuift het overige gedeelte van de werkplaats, waardoor er voldoende licht is. Overigens is het gehele complex als staalskelet, voorzien van metselwerk en houten ramen, opgetrokken. Om elk bedrijf ook een achteruitgang te gunnen werd achter alle werkplaatsen een binnenplaatsje aangelegd, dat weer de afmetingen 9,60 bij 4,80 m vertoont. Het aantal door de Arbeidswet voorgeschreven toiletten en wasgelegenheden werd beneden bij de werkruimte geïnstalleerd.

Nadat op 9 Maart 1951 met de bouw was begonnen, geschiedde de eerste oplevering in Februari jl. en op 7 Mei is de officiële ingebruikstelling gevolgd. Het spreekt vanzelf, dat van de zijde der kleine bedrijven vele aanvragen binnenkwamen. De huurprijs bedraagt f 13,- per m² per jaar, wat op een jaarlijkse som ongeveer van f 1 300,- neerkomt. Wanneer een pachter voor de cantine is gevonden, zal deze als gemeenschappelijk schaftlokaal dienen.

Wij vernemen, dat het in het voornemen ligt, een dergelijk klein-industrieel complex te doen verrijzen achter de Zuidergasfabriek aan de nieuwe weg Amsterdam-Utrecht.

Opgetrokken als stalen skelet met metselwerk en houten ramen.

Wij leveren U
alle typen

STOFZUIGERS

van de volgende
fabrikaten:

**HOLLAND - ELECTRO,
RUTON,
SIEMENS,**

N.V. Handelsmij ELECTROCENTRUM, Amsterdam
Filialen: **ARNHEM, EINDHOVEN, LEEUWARDEN,
ROSENDAAL, ROTTERDAM, ZWOLLE.**

„H.A.F.”

VOOR

Kastenbatterijen en Installatiematerialen

N.V. Hollandsche Apparaten Fabrik
Gorzenpad 8-12 - Waalhaven NZ. 95
Rotterdam - Telefoon 77760

Verkrijgbaar:

Goed Calculeren

van **Electrische Installaties**
door **JOH. G. SPRUYT.**

2^e druk Prijs f 1,50.

Deze handleiding bij het maken van een goede begroting dient iedere installateur die met de moderne calculatiemethoden op de hoogte wil blijven, zich aan te schaffen.

Het gehele verloop van een installatie, d.w.z. van de aanvraag af tot en met de oplevering, wordt belicht. Een uitslaande plaat met de plattegrond van een fabriekscomplex biedt gelegenheid om het bestudeerde als oefening in de praktijk te brengen.

Door zijn handige formaat (13 x 19 cm) is dit werkje steeds gemakkelijk te raadplegen.

Een greep uit de inhoud: het opnemen van een installatie - de plan-tekening - materiaalstaat - onkosten en sociale lasten - omzetbelasting - de offerte - gereedschappen - installatievoorschriften - vestigingwet.

Bestellingen aan
de erkende boekhandel of

N.V. Uitgevers Mij Diligentia
Kalverstraat 35, Postgiro 136400,
AMSTERDAM C.

TOVERLI

Spotlights
Voetlichten
Hervan
Projectie
Floodlights
Zoeklichten
Lichtregelaars
Aut. Kleurwielen
Kleurfiltermat.
Weerstanden enz.

Fabriek van
Speciale Verlichtingsapparaten
AMSTERDAM-C.
v. Ostadestraat 228-230 - Tel. 20485
Vraagt prospectus! Ook verhuur!

ELECTROTECHNISCH
INSTALLATIEMATERIAAL

N.V. CORODEX

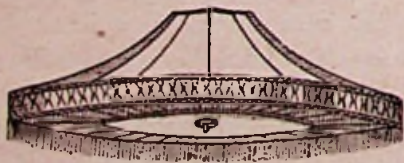
ZANDVOORT. TEL. K 2507-2541-2542

k.W.h.meters,

normale en alle bijzondere uitvoeringen
Registreerende en aanwijzende Volt-
Ampère-Watt-Cos φ- en freq. meters.
Draaiveld-richting-aanwijzers.
Gecombineerde Volt- en Ampèremeters
in draagbare uitvoering.
Krukinductoren.
Aardingsweerstandsmeters.

Meterfabriek - Dordrecht

HILDEBRAND & Co. G. V.
Geldersekade 16 - Amsterdam-C.

255

Fabrikanten van lampekappen

van zijde, perkament en plastic

Grossiers in verlichtingsart.

Grote sortering

FAGET
STEENWIJK

Electrische
Meetinstrumenten-
enApparatenfabriek
Telef: K 5210 N° 2032

ELECTRO RADIO
MERCUR-RECLAME
WERKT!

WITTE KAT, KWALITEITSBATTERIJ

M. DUINTJER & ZONEN N.V.
WILDERVANK - (telef. 44, Veendam).

Grossiers, gespecialiseerd in

MATERIALEN VOOR KRACHTINSTALLATIES

Electromotoren en dynamo's,
Schakelaars en controllers
SBIK autom. en motorbeveiligingschakelaars,
Automatische sterddriehoekschakelaars,
Aardfout- of gestelsluiting-schakelaars,
Kastenbatterijen (compleet en in onderdelen),
Druk- en vlotter-schakelaars,
Speciale schakelapparatuur.

Uw leverancier voor:

Rubber stekkers,
Rubber contra stekkers,
Rubber apparaat stekkers,
Rubber schuco stopcontacten en stekkers
2- en 3-polig,
Rubber schuco verdeelstekker
3-wegs W.D.,
Rubber looplampen,
Bulleyes (bakelit en gietijzer) is

N.V. v.h.

N. C. Waagmeester & Zn.
Damplein 8 - ZAANDAM - Tel. 2294 (K 2980)

HAZEMEYER
HENGELO

Beschermd
schakel-
materiaal

Fabriek en
Hoofdkantoor
Hengelo

Telefoon
2341

Kantoor A'dam: Amstel 144,
Telefoon 35862 en 35962
Kantoor R'dam: Kipstraat 16,
Telefoon 29568

Schakelmateriaal

Samenstellen en bouwen van:

Kastenbatterijen
Kracht- en lichtverdeel-
kasten.
Korte levertijden.

Minkes, Den Haag,

TELEFOON 39.15.63

Kantoor: Hoefkade 667-671

Fabriek: Nieuwe Schoolstraat 47

WARTELS

Import, vernikkeld messing,
rond onderdeel uit één stuk,
6-kant bovendeel

Draad	Draadlengte	Boring	Wartel compleet netto p. stuk	6-kant Contra-moer netto p. stuk
gas	15 mm	12 mm	0.33	0.10
"	15 "	15 "	0.44	0.10
"	15 "	17 "	0.60	0.10
"	12 "	16 "	0.46	0.11
"	15 "	18 "	0.63	0.11
"	15 "	21 "	0.91	0.20
1	10 "	26 "	1.96	0.31
1 1/2	12 "	31 "	1.65	0.61
1 1/2	10 "	34 "	2.75	0.69
1 1/2	12 "	40 "	3.05	0.84
2	12 "	50 "	8.64	1.08
Un.	12 "	12 "	0.30	0.10
"	15 "	15 "	0.43	0.10
"	15 "	17 "	0.60	0.10
"	15 "	18 "	0.64	0.10
"	15 "	17 "	0.50	0.11
"	15 "	23 "	1.08	0.11
1	15 "	23 "	0.98	0.22
1 1/2	10 "	26 "	1.96	0.38
16	PG 15 "	18 "	0.54	0.19
21	12 "	23 "	0.84	0.36

Extra korting bij afname ineens van f500.- 5%
Extra korting bij afname ineens van f1000.- of
meer 10%

Fa. GEBR. VAN DER VEEN
LEEUWARDEN

Electro-Technische Groothandel. Importrice „Hackethal-“ en „Eupen-“Kabel.
Opgericht 1919, Grote Kerkstraat 71, Tel. 5689 en 8485

Philips geeft cijfers Verslag over 1951

Men kan niet zeggen dat Philips erg geheimzinnig is met de cijfers betreffende de gang van zaken in dit concern. Het jaarverslag over 1951 doet heel wat boeken open hieromtrent.

De wereldomzet was 1242 miljoen gulden, een niet eerder bereikte top. Het aantal arbeiders over de wereld bedroeg nog altijd een 99000, waarvan 43 500 in Nederland. Met een eigen vermogen van 868 miljoen werd een winst gemaakt van 91 miljoen, waarvan in Nederland aan belasting de kleinigheid van 42 miljoen te betalen viel.

Men zou op het eerste gezicht geneigd zijn, bij zulke cijfers te menen dat een dergelijke belasting er gemakkelijk af kon; deze mening zou dan wel ietwat onjuist zijn. Het verslag vermeldt immers even openhartig dat de liquiditeit voortdurend aandacht vraagt. Waar gewerkt wordt is geld nodig, deze wijsheid geldt zeer beslist ook nog voor een Philips concern.

Naast geld zijn er mensen nodig; vandaar dat goede krachten, zowel op technisch als op commercieel en administratief terrein, nog steeds welkom zijn.

Dat er een hartig woordje over de economische roestand in het algemeen gezegd wordt, behoeft niet te verwonderen. Hierin de zeer juiste opmerking: het heeft weinig zin, in het binnenland de consumptieve bestellingen alsmede de investeringen te beperken, wanneer aan de andere kant niet alles wordt gedaan wat mogelijk is om de aldus vrijgekomen productiecapaciteit te gebruiken voor de uitvoer.

En... de belastingen zijn te zwaar. De oude klacht, nu met zoveel klem naar voren gebracht dat zelfs een blad dat vrijwel alleen de arbeidersbelangen tot richtlijn heeft, er een waarschuwingsein in ziet dat deze belastingpolitiek wel eens gevaarlijk zou kunnen worden!

Gebrek aan stopcontacten

E.R.M.-Omroep

De Hoofdc commissie voor de Normalisatie in Nederland publiceerde gewijzigde herdrukken van de definitieve normen N 271 (Edison schroefdraad), N 386 en N 387 (koperdraad B voor spanleidingen). De twee laatstgenoemde normen gelden alleen voor koperdraad B, bronsdraad wordt voor spanleidingen niet meer gebruikt, voor verzinkt staaldraad zullen afzonderlijke normen worden opgesteld.

De normen zijn te bestellen bij de boekhandelaar of bij Uitgeverij Waltman te Delft.

Van 4 tot 20 Juli wordt te München de 4e Deutsche Handwerksmesse gehouden, waarop 20 branche-groepen vertegenwoordigd zullen zijn. Wij noemen o.m. electrotechnisch ambacht; machines en werktuigen, radio. Ook valt op te merken dat de ambachtsorganisaties aanwezig zullen zijn met eigen stands.

De gehele tentoonstelling zal in 5 grote hallen en 35000 m² open luchtterrein opgebouwd worden en een duidelijk beeld geven van het ambacht in het huidige Duitsland.

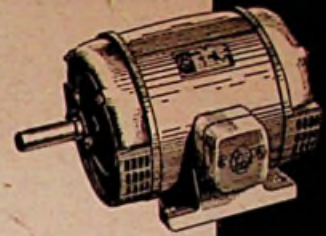
Het Technisch Handelsbureau König (Planrage Parklaan 14, Amsterdam) wijst in de prijs-courant Mei 1952 met vreugde en trots op het feit dat de nieuwe magazijnen in Warmoesstraat en Beursstraat gerreed gekomen zijn. In de naaste toekomst is het ook de bedoeling, de kantoren aldaar te vestigen. De daarna volgende lijst van artikelen en de verkoop-voorwaarden verdienen zeker alle belangstelling.

Een losse bijlage bij de E. C. Bode van Mei (Uitgave *Electrocentrum, Amsterdam*) vestigt de aandacht op de tijd om koelkasten te verkopen, welke weer is aangebroken. Na ons koelkasten-nummer van onlangs behoeven we hierover niet veel meer te vertellen.

De gebruikelijke „praatjes” gaan vooraf aan een catalogus waarin weer nieuwe opnamen, prijsverlagingen en... -verhogingen voorkomen!

B. en W. van Den Haag hebben een wijziging van de politieverordening voorgesteld om voor straatvertoning van televisie in etalages enz. in het vervolg een vergunning van de gemeente voor te schrijven.

De Handelsonderneming A. H. W. Röhl, Haarlemmer Houttuinen 117 te Amsterdam, verzoekt ons, mede te delen dat zij als agent-ondertekenaar is toetreden tot het agentengrossierscontract.

ELECTRO MOTOREN in elke gewenste uitvoering

Door de bijzondere bevestiging van de lagers wordt de rotor bij ieder toerental precies in het magnetisch veld getrokken.

INGENIEURSBUREAU
FROWIJN & Co.

AFDELINGEN - AMSTERDAM - DEN HAAG
MAGISTRAT - GORINCHEN

Uitsluitend eerste-klas Installatie-materialen, o.a.:

Stotz-Kontakt — Hazemeyer
Draka — Rijnstaal
Corodex — Industria

verkrijgbaar bij

N.V. v/h **NIERSTRASZ**
Plantage Middenlaan 62, Amsterdam (C.)

ELECTRO RADIO MERCUUR

VEERTIENDAAGS VAKTECHNISCH TIJDSCHRIFT
met de mededelingen van:

Federatie van Electro-technische Werkgeversorganisaties
Mauritskade 45, 's-Gravenhage - Tel. 01700-110585

Nederlandse Vereniging van Electrotechnische Werkgevers
Mauritskade 45, 's-Gravenhage - Tel. 01700-110585

Nederlandse Kath. Bond van Electrotechnische Werkgevers St. Antonius
Ten Hagestraat 13, Eindhoven - Tel. 04900-4425

Nederlandse Electrotechnische Winkeliers Organisatie
Keizersgracht 606, Amsterdam-C. - Tel. 02900-40027

Nederlandse Vereniging van Neon Installateurs
Mauritskade 45, 's-Gravenhage - Tel. 01700-110585

Stichting Centraal Instituut voor de Stofzuigerhandel
(Cistofa)
Keizersgracht 643, Amsterdam-C. - Tel. 02900-34002

Nederlandse Vereniging van Nettenbouwers
Mauritskade 45, 's-Gravenhage - Tel. 01700-110585

Vakgroep Electrotechnisch Ambacht
Mauritskade 45, 's-Gravenhage - Tel. 01700-110585

Vakgroep Detailhandel in Electriche Verbruikstoestellen en Verlichtingsartikelen
Keizersgracht 606, Amsterdam-C. - Tel. 02900-40027

Vakgroep Detailhandel in Radio-artikelen
Keizersgracht 606, Amsterdam-C. - Tel. 02900-40027

Ned. Koolborstel Fabriek

EDAM - AMSTERDAM - SPIJKERWEGE 5

Betrouwbaar Bedrijfszeker

BRUMA

**TAFEL-
WANDVENTILATOR**

Voor wisselstroom 127 of
220 Volt 50 Hz.
Luchtverplaatsing: 10 m³/min.
Toerental: 1200 t/min.
Opgenomen vermogen: 10 Watt.

N.V. Electrotechnische
Mechanische Industrie
Utrecht - Holland

Kan in verschillende
standen worden ge-
plaatst, van verticaal
tot horizontaal.
Leverbaar in verschil-
lende aantrekkelijke
kleuren.

Prijs f 32.- Inclusive snoer en steker
Aantrekkelijke korting voor wederverkoop.

KOOFLUSTEN VOOR INDIRECTE VERLICHTING

**BUISLAMP-
ORNAMENTEN**

van geperst hout voor
schilderwerken edellijn
Ned. Octrool 50992.

W. C. HULSMANN JR
BROUWERSGRACHT 300, AMSTERDAM. TEL. 31957

Prestcold

S 311 - 85 Liter
**DE SUCCES-
KOELKAST**
voor 1952

F 750.-

Geheel gesloten compressorsysteem
dat vijf jaar van zijn lange leven wordt *gegarandeerd*.
Grotere koelsnelheid. . . .
veel minder stroomverbruik. . . .
bij gelijke inhoud, kleinere afmetingen. . . .
dan absorptiekoelkasten.

Vraagt uitvoerige gegevens en condities bij :

HEYBROEK-ZÉLANDER N.V.

AMSTERDAM - ROTTERDAM - 'S GRAVENHAGE - AMERSFOORT - BREDA -
DEVENTER - GRONINGEN - HAARLEM - HILVERSUM - NIJMEGEN - UTRECHT

Jung

„Technisch volmaakt van binnen,

aesthetisch zuiver van buiten”

Albrecht Jung · Schalksmühle i.W.
Elektrotechnische Fabrik

Bezoek s.v.p. Jung's expositie in
„Bouwcentrum” Rotterdam, Stands 252/1 t/m 4

Sinus- Insteek- Elementen.

*
Grote
toepassingsmogelijkheden
voor iedere Industrie!
*
Vraagt onze
uitgebreide brochure.
*

Radio-apparaten- en Instrumentenfabriek

SINUS, Zeist

De la Reylaan 37-39